

Suur operett — suured nõud

(Algus 16. septembri lehes.)

Kálmáni "Silva" Estonia Teatris

Lavastuslikult on minu meelest töö kuidagi pooleli. Mitmed stseenid on küll läbi mõeldud, aga eri koosseisud teostavad neid nii erinevalt, et kõik mõjub juhuslikkuseks (näiteks Anhilte "Carambolina" Sallolt) — kuni selleni välja, et ühed näitlejad stseeni lõpetamata jätavad (näit. lugu kastekannuga).

Tekstis on mitmel juhul rõhutatud seltskonna peene käitumise olulisust, samas on lavastuses ootamatuid vulgaarsusi. (Silva lööb käed pesunaise moodi puusa, komtess Stasi, kellel peaks ju küll hea *Kinderstube* olema, tõstab jalad temale hetkel veel võõrale inimesele — Bonile — sülele, Boni kõnetab krahvinna Kancianut: "Naine!", seejuures lastes selle kuuldavale röögatusega nagu vene traktorist.)

Paljude lavastuslike pealis-kaudsuste tõttu etenduse stiilipuhitusest kõnelda ei saa.

Usaldage soliste!

"Silva" muusikaline teostus on usaldatud noorele dirigendile **Erki Pehkile**, kellele see on esimene suurem iseseisev töö. Etendustel on tema dirigeerimismaneerist jäänud hea mulje. On rõõmsameelset nooruslikku hoo, orkester kuuletub talle hästi. Iga etendusega tundub Pehk saavat sammukese lähemale opereti- muusika olemusele, eriti käib see II vaatuse muusikanumbrite kohta. Hädas on ta seni olnud algusega. Selleks, et end kohe esimestest nootidest operetilainele viia, puuduvad ilmselt kogemused. Nii on avamäng kujunenud "lābiratsutamiseks", kus puuduvad operetile omased lainetused, kiirendused, ohjeldamatud kulminatsioonid. I vaatuse muusikanumbrites (Feri, Boni ja meesrühma "Need neid, need neid, need neid kabareest..." ja Silva avalaul "Heija!" jt.), aga ka III vaatuse Feri-Boni-Silva tšaar- dašis ei suuda dirigent arvestada solistide temposid ega ka nende kiirendusi, fermaate, peatusi, mis etendusiti võivad olla ka pisut erinevad. Tekib isemoodi duell solistidega "kes meist on juht". Arvan, et dirigent peaks mitte ainult rohkem, vaid täielikult usaldama solistide tunnetust. Liiga palju tekib probleeme orkestri ja lava kokkusulatamisel. Estonia Teatri orkestris on suurte kogemustega ja paindlikud muusikud, kes suudaksid ka

VAMBOLA SALUPUU foto

Silva (Annikka Tõnuri) oma austajate Boni (Alar Haak) ja Feriga (Voldemar Kuslap).

dirigendita hakkama saada, kui neil vaid laval toimuvaga silmside oleks. Solistid annavad maksimumi ja orkestri kuuldavus lavale on ka ju kehvem kui vastupidises suunas. Nii et kogu aparraadi logisemise korral peab olukorra päästma dirigent. Soovitaks noorel muusikajuhil salvestada mitu etendust ja mõne kogunud kolleegiga analüüsida tehtut number-numbrilt, kogutulemus paraneks siis kiiremini ega toimuks niivõrd publiku arvelt.

Solistkond

"Silva" soolopartiid nõuavad suuri hääli. Neeme Kuninga kaalutlused tuua operetti operite kangelasbariton **Tarmo Sild**

ja draamatiliste joontega **Riina Airene** on end õigustanud. Ka noore **Alar Haagi** ampluaa laiendamiseks mõeldud Edvini osa hakkab leidma põhjenduse.

Operetilõvidest valitseb etendus **Tõnu Kilgas** (Boni). Kui viitsib. Oma eelmisi rolle kannavad selles operetis kaasas peaaegu kõik osatäitjad, aga Kilgas on oma stampideski nii veenev, et ei jää muud üle, kui teda uskuda. Usna vabalt käib Kilgas ümber tekstiga, varieerides seda oma suva järgi. Ühelt poolt hoiatab see partnereid pidevalt hüpevalmis olema, teiselt poolt aga tekitab oma ootamatustega ebakindlust. Ehk oleks õigem leppida kokku kohad, kus repliikide muutmisi teha? **Katrin Karis-**

maga (komtess Stasi) moodustavad nad väga orgaanilise paari, seda nii mängus kui ka muusikanumbrites. Mõelda võiks skandeerimise kasutamist — praegu on seda vaid kohtades, mis neile vokaalselt liiga kõrged on. Sama võtet ka mujal rakendades ei osutuks see puuduseks, vaid vooruseks.

Teine subretipaar **Margit Saulep** ja **Villu Valdmaa** on operetikunstis eneseleidmise teel. **Margit Saulep** on võrreldes "Viini vere" rolliga muutunud hulga vabamaks, nüüd võiks edasi minna juba nüansside otsimisele (häälevärvid nii kõnes kui laulus). **Villu Valdmaale** on hetkel probleemiks ümberkehastumine "Puhhi" nimiosast ja

ded 2

tema Boni on veidi kaisukaru moodi.

Tarmo Sillal (Edvin) on rühti, jõulisust, pingelist vokaali. Mõjule pääseb ilus tämber, pikk hingamine. Üllatab ta rolli ter- viklikkusega ning loomuliku ja vaba lavakõnega. Mis aga kõige olulisem: Sild tunnetab opereti- muusika spetsiifikat. **Alar Haak** samas osas on teinud tohutu hüppe vokaalses arengus (eriti tuleb see esile II vaatuses). Edvi- nina tahaks temas näha rohkem aristokraati, ohvitseri, elumeest. Seni on mees pigem õnnetult är- munud külapoiss (*à la* Nemori- no), kes äratab kaastunnet.

Nimiosalised **Annika Tõnuri** ja **Riina Airene** on nende loo- musest lähtuvalt erinevad. Anni- ka Tõnuri trump on ehtoperetlik sära, lavasarm ja osa lüürilise- mad stseenid. Riina Airene tu- gevus on dramaatilisematés koh- tades ja ooperlikus laulumanee- ris. Rohkem peaks ta ise hakka- ma uskuma oma sobivusse ope- retiprimadonna osasse, siis lisan- duks vabadust ja nõtkust.

Voldemar Kuslap on Feri osas "Viini vere" Peaministri kammitsas. Siit koomiline ja ebaloomulik kõnemaneeer. Ta tundub mõistvat, et see ei vii ku- hugi ja etendustel otsib õiget teed. Viimasel nähtud õhtul oli ta III vaatuses juba leidnud teise võtme ning oli usutav. **Väino Puura** tugevuseks on selged reageeringud. Ta toob hästi välja oma isaliku ja sooja suhtumise Silvasse (laulatus I v. ja stseen III v., kus ta ahvatleb Silvat, te- gelikult teda lohutades, taas la- vale tulema). Puura otsib ka la- hendust finaalis Feri reageerin- gule, kui ta mõistab, et Edvin (antud versiooni kohaselt) on tema poeg.

Toredaks saavutuseks on mõ- lemad vanapaarid vürst ja vürs- tinna Lippert–Weylersheim — **Helgi Sallo** — **Hans Miilberg** ja **Urve Tauts** — **Ervin Kär- vet**. Eriti nüansirikas on Hans Miilberg, kelles on võimukust, kõrkust, seejuures heas kontras- tis lõpupildi õnnetu ja vapusta- tud aristokraadiga. Nii Tauts kui Sallo esitavad Anhilte laulu suu- re emotsionaalsusega ja on vaid kahju, et neil selles operetis roh- kem laulunumbreid ei ole.

Väiksematest osadest on oluli- ne **Rein Taidla** ja **Mati Vaik- maa** Eugen, kus Taidla järsem ja iroonilisem maneeer toob konf- likti paremini esile.

Nägemata on seni jäänud kol- mas Stasi osatäitja **Valentina Ta- luma**.